

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndob/15/2020
Identifikačné číslo spisu: 2519202504
Dátum vydania rozhodnutia: 20.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:2519202504.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: L.
nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. právne zastúpený: TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 36 613 843, proti žalovanému: ZF Slovakia, a. s., so sídlom Strojárska 2, Trnava, IČO: 36 707 341,
o zaplatenie 518.125,50 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16CbPv/20/2020, o nesúhlase Okresného súdu Banská Bystrica s postúpením veci, takto

rozhodol:

Na konanie a rozhodnutie sporu je kauzálne príslušný Okresný súd Piešťany.

Odôvodnenie

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Piešťany dňa 14.10.2019 sa žalobca domáhal vydania platobného rozkazu na zaplatenie sumy 518.125,50 eur s príslušenstvom titulom odmeny za zlepšovacie návrh a titulom náhrady škody za neoprávnené využívanie zlepšovacieho návrhu zamestnávateľom.
2. Okresný súd Piešťany postupom podľa § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) postúpil vec Okresnému súdu Banská Bystrica s poukazom na predmet sporu - zaplatenie odmeny za zlepšovacie návrh a zároveň náhrady škody za neoprávnené využívanie zlepšovacieho návrhu v zmysle § 75 zákona č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch v znení neskorších predpisov (ďalej aj ZoVPZ), ktorý je podľa názoru Okresného súdu Piešťany súčasťou priemyselných práv, tu s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ndob/6/2020.
3. Okresný súd Banská Bystrica podľa § 43 ods. 2 C. s. p. vyslovil nesúhlas s postúpením veci a spis bez rozhodnutia predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu spoločne nadriadenému Okresnému súdu Piešťany a Okresnému súdu Banská Bystrica na rozhodnutie o príslušnosti.

4. Okresný súd Banská Bystrica svoj nesúhlas s postúpením veci odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 25 C. s. p., ktoré upravuje kauzálnu príslušnosť v sporoch z priemyselných práv, pričom uviedol, že sa jedná najmä o spory týkajúce sa patentových práv, práv z úžitkových vzorov, právo topografií polovodičových výrobkov, právo ochranných známk, právo označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov a právo obchodných zmien. Práva vyplývajúce zo zlepšovacieho návrhu nie sú podľa neho zaraďované medzi priemyselné práva. Podporne poukázal na to, že právny režim ochrany zlepšovacieho návrhu sa riadi zákonom č. 527/1990 Zb., pričom kritériá charakteristiky zlepšovacieho návrhu sú veľmi široké a vágne, zamestnávateľ má právo si uplatniť nárok na využívanie zlepšovacieho návrhu len v dvojmesačnej lehote po splnení si informačnej povinnosti zamestnanca a neopomenuteľnou skutočnosťou je fakt, že pôvodcovi zlepšovacieho návrhu (zamestnancovi) náleží len právo na odmenu. Ak sa zamestnávateľ rozhodne návrh prijať, strany (zlepšovateľ a zamestnávateľ) majú medzi sebou uzatvoriť zmluvu o prijatí ponuky zlepšovacieho návrhu a odmene zaň.

5. Okresný súd Banská Bystrica poukázal aj na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku, podľa ktorého sa výslovne do súdneho registra „CbPv“ zapisujú iba spory podľa tam uvedených právnych predpisov, pričom zákon č. 527/1990 Zb. medzi nimi uvedený nie je.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Poprad a Okresnému súdu Banská Bystrica (§ 43 ods. 2 C. s. p.), po preskúmaní veci dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Banská Bystrica s postúpením veci je dôvodný.

7. Predmetom sporu je určenie výšky odmeny za zlepšovací návrh, pričom medzi stranami nie je zrejme sporné to, že takýto návrh existuje a zamestnancovi zaň prináleží odmena. Ďalej je predmetom sporu náhrada škody za neoprávnené využívanie zlepšovacieho návrhu zamestnávateľom bez toho, aby so zamestnancom uzavrel dohodu predvídanú ust. § 73 ZoVPZ a nemajetková ujma podľa § 442a Občianskeho zákonníka.

8. Najvyšší súd je funkčne príslušným súdom pre nachádzanie príslušného súdu prvoinštančného v prípade konfliktu názoru na príslušnosť kauzálnu, teda príslušnosť presne definovanú osobitnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku pre spory, ktorých základ je viazaný na špecifický predmet konania; ak takýto konflikt daný nie je, rozhoduje súd nadriadený prvoinštančnému súdu deklarujúcemu nesúhlas s postúpením veci (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Ndob 2/2018).

9. Vo veci predloženej je riešená situácia špecifická z toho dôvodu, že v žalobnom návrhu sa žalobca domáha priznania práva z niekoľkých tvrdených hmotnoprávných titulov. Nárok definuje ako nárok na odmenu zamestnanca - zlepšovateľa podľa ZoVPZ, nárok na náhradu škody podľa osobitného ustanovenia citovaného zákona a ešte aj nárok na nemajetkovú ujmu za porušenie práv duševného vlastníctva.

10. Základný procesný predpis upravujúci občianske súdne konanie, Civilný sporový poriadok, v ustanovení § 40 výslovne ukladá súdu povinnosť skúmať aj bez námietky vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania. Následne v § 43 ods. 1 a 2 upravuje postup, keď dôjde ku kolízii medzi súdmi, týkajúcej sa ich miestnej a kauzálnej príslušnosti. Ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané. (§ 43 ods. 1 a 2 C. s. p.).

11. Osobitná úprava kauzálnej príslušnosti v ust. § 22 až 33 C. s. p. je úprava obsahujúca kritériá určenia príslušného súdu, ktoré s ohľadom na predmet konania určujú ako jediný oprávnený vo veci konať takto vymedzený súd aj pre prípad, že by bola inak založená podľa všeobecných ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti príslušnosť iného prvoinštančného súdu. Má tak povahu prioritnej voči všetkým ostatným do úvahy prichádzajúcim vymedzeniam príslušnosti.

12. Ustanovenie § 25 ods. 1 C. s. p. upravuje kauzálnu príslušnosť pre konanie v sporoch z priemyselného vlastníctva, kde je príslušný Okresný súd Banská Bystrica pre celé územie SR.

13. Ustanovenie § 23 C. s. p. upravuje kauzálnu príslušnosť pre konanie v pracovnoprávných sporoch.

14. Právna kvalifikácia je vždy vecou súdu, pričom však tento pri nachádzaní aplikovateľného práva vychádza z vykonaného dokazovania. Žalobca tak svoj nárok nemusí oprieť o určité zákonné ustanovenia, musí však vedieť dostatočne definovať, o aké konanie žalovaného, ktoré má mať následky v tomto prípade aj deliktuálne, ide. Takýto postup je zjavný aj z prístupu zákonodarcu, ktorý v treťom diele tretej hlavy prvej časti C. s. p. vyčlenil spory zakladajúce výlučnú kauzálnu príslušnosť súdov na prejednanie a rozhodnutie vecí určitého druhu. Sporový poriadok touto úpravou limituje rozsah pôsobnosti v určitých sporoch len na niekoľko prvoinštančných súdov, ktoré tak prejednávajú presne zákonom definovanú agendu so zároveň presným vymedzením ich územnej kompetencie - územného obvodu, spravidla zahŕňajúceho územné obvody viacerých súdov. Účelom tejto právnej úpravy bolo zabezpečenie špecializácie súdov na prejednanie určitých konkrétnych vecí a rýchle, plynulé a hospodárne rozhodovanie takto špecializovaných súdov. Kauzálnu príslušnosť sú súdy ex officio povinné sledovať počas celého sporu.

15. Vo veci prejednávanej nastala osobitná situácia stretu dvoch súdov s rozdielnou kauzálnou príslušnosťou, a to súdov špecializovaných na spory pracovnoprávne a na spory priemyselnoprávne.

16. Okresný súd Piešťany, kauzálny príslušný pre oblasť pracovného práva, svoju úvahu oprel o rozhodnutie už publikované v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR č. 43/2020 (sp. zn. 1 Ndob/6/2020) s poukazom na v ňom uvedenú citáciu z odbornej literatúry, podľa ktorej: „K právam obdobným priemyselným právam patria: 1. práva obdobné priemyselným právam na výsledky tvorivej duševnej činnosti (právo zlepšovacích návrhov, právo nových spôsobov prevencie, diagnostiky chorôb a liečenia ľudí a zvierat a ochrany rastlín proti škodcom a chorobám, právo know-how) a 2. práva obdobné priemyselným právam na označenie (doménové mená, logo).“

17. Na druhej strane Okresný súd Banská Bystrica, kauzálny príslušný pre oblasť práv priemyselného vlastníctva, vychádzal zo zámeru zákonodarcu, aby spory v jeho kompetencii prejednávané úzko súviseli s agendou priemyselného vlastníctva, pričom podporne poukázal na to, že ani vykonávací predpis (spravovací poriadok) pre túto oblasť neodkazuje na súčasnú právnu úpravu zlepšovacích návrhov.

18. Z obsahu žalobného návrhu je zrejmé, že vznesené nároky inkorporujú ako prvky pracovnoprávneho vzťahu, tak prvky práv priemyselného vlastníctva. Najvyšší súd považuje pre účely ozrejmenia svojej konečnej úvahy o kauzálnej príslušnosti Okresného súdu Piešťany za potrebné uviesť dôvody rozhodujúce pre ustálenie sporu ako primárne pracovnoprávneho.

19. K argumentácii judikátom č. 43/2020 je dôležité uviesť, že toto rozhodnutie sa výlučne zaoberalo charakterom termínu „doménové meno“, vzhľadom na to, že pre účely ustálenia kauzálnej príslušnosti bolo potrebné najvyšším súdom zadefinovať tento pojem, keďže žiaden iný predpis sa ním nezaobrá. Na druhej strane, pojem zlepšovací návrh je pojmom zákonne definovaným predpisom č. 527/1990 Zb., pričom ide o predpis pôvodne upravujúci základné práva priemyselného vlastníctva, a to vynálezy, priemyselné vzory

a aj zlepšovacie návrhy. Následne bol celý tento predpis, okrem niekoľkých ustanovení venovaných práve zlepšovacím návrhom, nahradený novým patentovým zákonom (zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov). S účinnosťou od 1. 11. 2001 tak bola celá agenda práv priemyselného vlastníctva týkajúca sa patentov upravená osobitným predpisom a na túto úpravu reflektuje (pri vymedzení vecí zapisovaných do príslušného registra CbPv) aj spravovací poriadok odkazom len na tento zákon, bez odkazu na úpravu zlepšovacích návrhov.

20. Pre interpretáciu pojmu zlepšovací návrh je však potrebné uviesť, že tradične sa medzi práva priemyselného vlastníctva v odbornej literatúre zaraďuje, avšak takéto doktrinálne zaradenie v konečnom dôsledku nemôže poprieť primárny aspekt dôležitý z procesného hľadiska, a to skutočnosť, že vždy ide o vzťah medzi zamestnancom a zamestnávateľom (prirodzene, pokiaľ nepôjde o uplatňovanie si práva voči tretej osobe samotným zlepšovateľom či zamestnávateľom).

21. Vo veci prejednáwanej sa javí ako praktickým, účelným, hospodárnym a v zásade jednoznačným to, že primárne nejde o posúdenie existencie práva k určitému predmetu práv priemyselného vlastníctva, ale o spor výlučne o zaplatenie odmeny zamestnancovi zamestnávateľom, teda o spor, ktorý je potrebné charakterizovať ako spor pracovnoprávny. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi stranami pôjde predovšetkým o ustálenie výšky odmeny za zlepšovací návrh, pričom skutočnosť, že žalobca tento nárok spojil aj s nárokom na náhradu škody a na náhradu nemajetkovej ujmy, už nemôže mať dopad na vyššie formulovanú úvahu o prioritnom charaktere takéhoto sporu.

22. V prípade, že predmetom sporu je nárok vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom ohľadom odmeny za zlepšovací návrh, je kauzálne príslušným súdom súd pracovnoprávny a nie súd so zverenou priemyselnoprávnou sporovou agendou.

23. Vychádzajúc z vyššie uvedených úvah, vzhľadom k tomu, že v predloženej veci je podaná žaloba z nároku uplatneného zamestnancom voči zamestnávateľovi vo vzťahu k odmene za zlepšovací návrh vytvorený v rámci pracovnoprávneho vzťahu, pričom všeobecným súdom žalovaného je súd v územnom obvode Krajského súdu v Trnave, je v danej veci súdom príslušným na konanie Okresný súd Piešťany.

24. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.